

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov 1/ **JUDr. A. S.**, bytom Ž., 2/ **V. B.**, bytom Ž., 3/ **H. B.**, bytom Ž., 4/ **L. K.**, bytom Ž., proti odporcom 1/ **D. K.**, bytom Ž., 2/ **M. K.**, bytom Ž., **o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v konaní o neúčinnosť a neplatnosť darovacej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 18 C 54/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 19. júla 2007 sp.zn. 30 Co 9/2006, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 19. júla 2007 sp.zn. 30 Co 9/2006 vo výroku, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu a uznesenie Okresného súdu Žilina zo 14. augusta 2006 č.k. 18 C 54/2006-28 vo výroku, ktorým zakázal odporcom 1/ a právnej predchodkyni odporkyne 2/ **M. U.** prevod a prechod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na Správe katastra Ž., na liste vlastníctva č. **X.**, katastrálne územie Ž., a to k pozemku KN parcela číslo **X.** – zastavaná plocha vo výmere **X. m²** a domu so súpisným číslom **X.** situovanom na pozemku KN parcela číslo **X.** – zastavaná plocha vo výmere **X. m²**, a to uzavrieť kúpnu zmluvu, darovaciu zmluvu, zámennú zmluvu, vloženie nepeňažného vkladu do obchodnej spoločnosti a uzavrieť zmluvu o výpožičke, ďalšiu záložnú zmluvu, zriadiť vecné bremeno, resp. uzavrieť nájomnú zmluvu, **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súde Žilina na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina uznesením zo 14. augusta 2006 č.k. 18 C 54/2006-28 zakázal odporcom 1/ a právnej predchodkyni odporkyne 2/ **M. U.** prevod a prechod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na Správe katastra Ž., na liste vlastníctva č. **X.**, katastrálne územie Ž., a to k pozemku KN parcela číslo **X.** – zastavaná plocha vo výmere **X. m²** a domu so súpisným číslom **X.** situovanom na pozemku KN parcela číslo **X.** –

zastavaná plocha vo výmere X. m², a to uzavrieť kúpnu zmluvu, darovaciu zmluvu, zámennú zmluvu, vloženie nepeňažného vkladu do obchodnej spoločnosti a uzavrieť zmluvu o výpožičke, ďalšiu záložnú zmluvu, zriadiť vecné bremeno, resp. uzavrieť nájomnú zmluvu. Správe katastra Ž. uložil povinnosť prerušiť konanie o povolení vkladu darovacej zmluvy z 10. júla 2003 uzavretej medzi darkyňou M. U. a obdarovaným D. K., vklad ktorej je vedený na Správe katastra Ž. pod č. V. až do právoplatného skončenia konania vo veci samej vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 18 C 54/2006. Nariadenie predbežného opatrenia odôvodnil, v súlade s návrhom žalobcov, existenciou obavy, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Krajský súd v Žiline uznesením z 19. júla 2007 sp.zn. 30 Co 9/2006 na odvolanie odporcov uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým zakázal odporcovi 1/ a právnej predchodkyni odporkyne 2/ M. U. nakladať s nehnuteľnosťami tam uvedenými potvrdil. Výrok, ktorým okresný súd uložil Správe katastra Ž. povinnosť prerušiť konanie o povolení vkladu darovacej zmluvy z 10. júla 2003 zmenil tak, že návrh v tejto časti zamietol. K potvrdzujúcemu výroku rozhodnutia uviedol, že okresný súd správne nariadil predbežné opatrenie napriek tomu, že doposiaľ nenastali vecnoprávne účinky darovacej zmluvy. Dospel k záveru, že navrhovatelia osvedčili nalievajúcu potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov tak, ako ju vyslovil súd prvého stupňa. Ak by totiž došlo k následnému prevodu nehnuteľností nadobudnutých obdarovaným – D. K. na základe darovacej zmluvy a v konaní vo veci samej by súd určil neplatnosť predmetnej darovacej zmluvy, Správa katastra Ž. by už nemohla vykonať záznam na základe právoplatného súdneho rozhodnutia s poukazom na ustanovenie § 34 ods. 2 katastrálneho zákona.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu v jeho potvrdzujúcej časti podal včas mimoriadne dovolanie generálny prokurátor. Navrhol v napadnutej časti rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia vykazuje formálne vady, lebo obsahuje viacero vnútorných rozporov, ktoré bránia jeho nariadeniu. Súdy oboch stupňov, napriek tomu, návrhu čiastočne vyhovel. Zakázali disponovať s nehnuteľnosťami v celku obom odporcom, hoci vlastnícke právo k nim svedčilo len v prospech odporkyne 2/ a to iba obmedzene k spoluvlastníckemu podielu predstavujúcemu 1/4-tinu z celku. Odvolací súd nesprávne nariadil predbežné opatrenie z dôvodu, ktorý v odôvodnení návrhu na nariadenie predbežného opatrenia absentoval. Okrem toho, súdy nižších stupňov čiastočne vyhovel

návrhu, hoci medzi navrhovaným PO a právnym vzťahom, ktorý je predmetom konania vo veci samej, chýba právna súvislosť definovateľná jednotnosťou ich predmetu. Súd oboch stupňov teda na zistený skutkový stav nesprávne aplikovali ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúce predbežné opatrenia. Ide preto o nezákonné rozhodnutia zasahujúce do práv a právom chránených záujmov žalovaných, ktorých ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, než podaním mimoriadneho dovolania.

Navrhovatelia vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora uviedli, že s jeho právnym názorom nesúhlasia. Žiadali preto mimoriadne dovolanie zamietnuť a priznať im trovy tohto konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor za splnenia podmienok požadovaných ustanovením § 243e O.s.p., preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Žalobcovia sa návrhom uplatneným v konaní o neúčinnosť a neplatnosť darovacej zmluvy domáhali vo vzťahu k odporcovi 1/ a pôvodnej odporkyni 2/ M. U. nariadenia predbežného opatrenia spočívajúceho v zákaze nakladať v celosti s nehnuteľnosťami, ktorých podiel jednej štvrtiny bol predmetom darovania. Návrh odôvodnili jednak dôvodnou obavou, že vklad vlastníckeho práva v zmysle darovacej zmluvy Správa katastra Ž. uskutoční (o vklade do katastra doposiaľ nebolo rozhodnuté) a jednak obavou, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa § 102 ods. 1 O.s.p. ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Podľa § 74 ods. 1 O.s.p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa ostatne citovaného zákonného ustanovenia, ktoré je potrebné vzťahovať aj na prípady, ak sa predbežné opatrenie nariaďuje po začatí konania, predbežné opatrenie možno nariadiť iba z dvoch dôvodov a to, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Súd je v konaní o nariadenie predbežného opatrenia viazaný nielen obsahom navrhovaného petitu, ale tiež dôvodmi, pre ktoré sa nariadenie uplatňuje. Zabezpečovací prostriedok vo forme nariadenia predbežného opatrenia nie je dôvodný spravidla tam, kde zákaz nakladať s vecou vyplýva priamo z právneho predpisu. Treba zdôrazniť, že aj pre konanie o predbežnom opatrení platí ustanovenie § 19 O.s.p. o spôsobilosti byť účastníkom konania.

Generálnemu prokurátorovi treba prisvedčiť predovšetkým v tom, že ak v čase nariadenia predbežného opatrenia správny orgán nerozhodol o návrhu na vklad darovacej zmluvy, odporca 1/ vlastnícke (spoluvlastnícke) právo k predmetu darovania nenadobudol (§ 133 ods. 2 OZ). Keďže oprávnenie nakladať s vecou patrí vlastníkovi (§ 123 OZ), ktorým odporca 1/ v čase rozhodovania súdov nižších stupňov nebol, zákaz nakladať s vecou vyplýva pre neho priamo z právneho predpisu (platí tu zásada, že nikto nemôže na iného previesť viac práv, než má sám). Navyše, ako to správne uviedol generálny prokurátor, predmetom darovania nebol prevod vlastníckeho práva k celej veci, ale len k spoluvlastníckemu podielu v jednej štvrtine. Zákaz nenakladať s vecou sa preto neopodstatnene týkal celej veci. Aj tu platí, že zákaz nakladať s celou vecou vyplýva priamo z právneho predpisu.

Vo vzťahu k pôvodnej odporkyni 2/ M. U. treba uviesť, že ak táto v priebehu odvolacieho konania zomrela, stratila v zmysle § 19 O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom konania. Ak preto odvolací súd síce konal s jej právnou nástupkyňou, ale rozhodnutie okresného súdu potvrdil vo vzťahu k pôvodnej odporkyni 2/ M. U., rozhodol nesprávne. Nemožno totiž ukladať povinnosti účastníkovi, ktorý stratil spôsobilosť byť účastníkom konania, čo platí aj pre konanie o predbežnom opatrení. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že podľa § 75 ods. 7 O.s.p. účinného v čase vydania uznesenia odvolacieho súdu platilo, že pre nariadenie predbežného opatrenia je rozhodujúcim faktický i právny stav v čase vydania rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Rozhodnutie odvolacieho súdu je treba považovať za nesprávne aj z dôvodu, že predbežné opatrenie nariadil z dôvodu, že navrhovatelia osvedčili naliehavú potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov, hoci navrhovatelia sa z tohto dôvodu nariadenia predbežného

opatrenia vôbec nedomáhali. Tým porušil zásadu, podľa ktorej je súd v konaní o nariadenie predbežného opatrenia viazaný aj dôvodom, pre ktorý sa navrhuje jeho nariadenie.

Napokon treba uviesť, že ak sa navrhovatelia domáhali predbežné opatrenie nariadiť z dôvodu obavy, že Správa katastra Ž. vklad vlastníckeho práva v zmysle darovacej zmluvy povolí, ide o dôvod, ktorý právna úprava týkajúca sa predbežných opatrení nepredpokladá. Nariadenie predbežného opatrenia z tohto dôvodu preto vôbec neprichádza do úvahy.

So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že rozhodnutie odvolacieho súdu (tiež aj súdu prvého stupňa) spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní preto opodstatnene namietal, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je postihnuté vadou uvedenou v § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uznesenie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti zrušil. Keďže aj rozhodnutie súdu prvého stupňa je sčasti postihnuté vadami, pre ktoré sa zrušilo rozhodnutie odvolacieho súdu, zrušil v napadnutej časti aj uznesenie okresného súdu a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 3 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. septembra 2009

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová